

Coördinatie noodzakelijk bij populatiebeheer reeën

Verslag workshop reeënbeheer 25 oktober 2013 – FBE Utrecht (De Klomp)

Met de workshop 'Populatiebeheer van reeën. Doen we het goed?' nam Vereniging Het Reewild (VHR) op vrijdag 25 oktober het initiatief voor een landelijke discussie over het in stand houden van gezonde populaties reeën in Nederland. Tijdens de plenaire discussie met provincies, Faunabeheereenheden (FBE's), terreineigenaren (TBO's en FPG) en vertegenwoordigers van o.m. KNJV en NOJG werd duidelijk dat coördinatie en afstemming van beheermaatregelen noodzakelijk zijn om reeënpopulaties efficiënt en effectief te kunnen beheren. De workshop werd georganiseerd in samenwerking met het Faunafonds, hét kennis- en adviescentrum voor het beheer van de Nederlandse fauna. Tot zijn taken behoren het bij elkaar brengen van partijen en het beschikbaar maken van kennis over faunabeheer. Voor de workshop waren de ongeveer 40 deskundigen te gast bij de FBE Utrecht te De Klomp (Veenendaal).

Programma

Na een kort welkomstwoord van Marien Greep, voorzitter VHR, waarin hij kort toelichtte waarom de VHR een advies heeft opgesteld over de noodzaak van gecoördineerd beheer van reeënpopulaties op hun leefgebied, nam dagvoorzitter Ruud Foppen het woord. "Niet alleen in Nederland maar ook binnen Europa stijgt het aantal reeën gestaag. De achterliggende redenen zijn divers, er is niet één duidelijke oorzaak aan te wijzen. Dat maakt beheren lastig" aldus Foppen. Om de kennis van de aanwezigen gelijk te trekken gaven Rik Schoon, inhoudelijk deskundige grofwild, Jan Berkhof, de vertegenwoordiger van de provincie Utrecht en Gerrit Jan Spek, de leefgebiedcoördinator voor Gelderland, een lezing. Na de pauze volgde een open en constructieve discussie met de deelnemers.

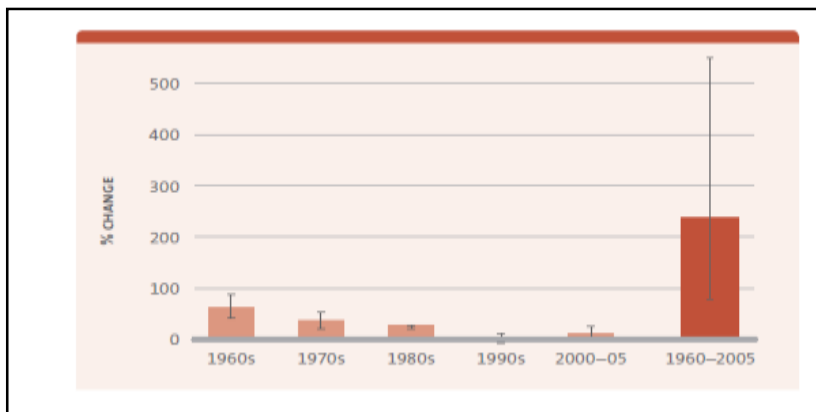

FIGURE 2.
Change in Roe deer population
ABUNDANCE BY
DECADE and OVERALL
CHANGE between
1960 and 2005. Please
note that due to the
way change was
calculated, decadal
change does not sum
to overall change.

Inleiders

Volgens Rik Schoon, inhoudelijk deskundige grofwild, verongelukt er ieder uur, 24 uur per dag, 365 dagen per jaar, een ree. En dan hebben we het alleen nog maar over de 10.000 geregistreerde ongevallen. Afgezien van dierenleed levert dit een kostenpost op van ongeveer 25 miljoen euro.

In tegenstelling tot de ons omringende landen is het ree in Nederland geen wild maar een beschermd dier. Het populatiebeheer van reeën in Nederland schiet op tal van plaatsen tekort door o.a. verschillende doelstellingen en ontoereikende afstemming over beleid. Er wordt vaak te laat en

alleen reactief ingegrepen, er moet een probleem zijn voordat het is toegestaan. Dit is mede de oorzaak van een sterk groeiende reeënpopulatie”, aldus Schoon.

Rik Schoon, inhoudelijk deskundige grofwild, staat tijdens zijn inleiding uitgebreid stil bij de leefgebiedenbenadering

Het juiste niveau om het beheer van reeënpopulaties vorm te geven is op leefgebiedniveau. Hierbij wordt niet uitgegaan van bestuurlijke en administratieve grenzen maar van barrières, die het leefgebied begrenzen zoals bijvoorbeeld rasters, snelwegen en diepe kanalen. Binnen een leefgebied moet je samen met o.a. provincies, FBE's, TBO's Wildbeheereenheden (WBE's) en jagers naar passende oplossingen voor problemen met reeën zoeken. Het indelen van leefgebieden op basis van fysieke barrières voor reeën, het bepalen van de gewenste stand en de locaties waar je vooral in moet grijpen (de zgn. hot spots) spelen daarbij een essentiële rol. Om onderlinge afstemming te krijgen, over de grenzen van jachtvelden, WBE's en provincies heen, is een efficiënte en effectieve coördinatie noodzakelijk. Een rol die de aanstelling van een leefgebiedcoördinator rechtvaardigt.

Jan Berkhof, senior beleidsmedewerker regelgeving natuur en landschap provincie Utrecht, geeft aan dat er binnen de provincie Utrecht vanwege de verkeersveiligheid steeds meer aandacht is voor het beheer van reeën. Onderzoek heeft aangetoond dat de risico's tussen verkeer en reeën altijd zullen blijven bestaan en dat er een direct verband is tussen het aantal reeën en het aantal aanrijdingen. Berkhof: "Houd er bij de leefgebiedenbenadering rekening mee dat een gebied soms in meerdere provincies ligt. In principe gaat het provinciebestuur over de natuur in de provincie Utrecht. Het ligt gevoelig en is lastig om dat zo maar even te delegeren aan een buurprovincie, zeker als de provincie uiteindelijk in circa zeven leefgebieden uiteen zal vallen, en die verdeeld zijn over drie provincies". Er wordt vanuit de politiek geen antwoord gegeven op de vraag, hoeveel aanrijdingen per jaar maatschappelijk acceptabel is. Verder zoekt de provincie naar de juiste balans tussen de zichtbaarheid van het ree (knuffelgehalte) en de populatieomvang in relatie tot de verkeersveiligheid.

Jan Berkhof, senior beleidsmedewerker regelgeving natuur en landschap provincie Utrecht, bekijkt met de aanwezigen het reeënbeheer door de bestuurlijk bril

Tot slot is het woord aan Gerrit Jan Spek, leefgebiedcoördinator Gelderland. Vorig jaar is er met de provincie Utrecht gesproken over een pilotproject in leefgebied 4: 'De Schaffelaar'. Hij benadrukt daarbij dat de provincie nog geen besluit heeft genomen over het eventueel doorgaan van de pilot. Er is gekozen voor 'De Schaffelaar' vanwege de ligging (in twee provincies) en de betrokkenheid van vier WBE's. Van het gebied zijn volop gegevens bekend. De eventuele pilot duurt drie jaar, met jaarlijks een go/no-go moment.

Gerrit Jan Spek, leefgebiedcoördinator Gelderland, aan het woord over zijn positieve ervaringen als coördinator

De belangrijkste taken van een leefgebiedcoördinator zijn:

- Afstemming tussen provincies, FBE's, WBE's, grondeigenaren, etc.
- Het bevorderen van de onderlinge samenwerking
- Opstellen van plan van aanpak voor het hele leefgebied, in consensus met de WBE's, Proactief en op de problemen gestuurd
- Uniformeren van de reeëntellingen
- Stimuleren van de realisatie van het afschot
- Monitoren van de schaderegistratie (realtime beeld aanrijdingen)
- Bijsturen van de uitvoering van het faunabeheerplan
- Geven van voorlichting over de leefgebiedbenadering (maatschappelijk draagvlak)

De consequenties voor de actoren zijn:

Provincies	Beheren conform de Flora en Faunawet en beleid
FBE's	Eén aanspreekpunt per leefgebied en betere realisatie van doelen in Faunabeheerplannen (FBP)
Leefgebied coördinator	Denkt op leefgebied niveau, bundelt beheer op voor reeën niet herkenbare grenzen
WBE's	Lossen gecoördineerd met jachthouders, TBO's en grondgebruikers problemen op met beoogd resultaat een betere samenwerking en onderling begrip op basis van het FBP
Jachthouders	Blijven verantwoordelijk voor de uitvoering van het beheer in hun jachtveld

Discussie

De deskundigen discussieerden aan de hand van stellingen over o.a. het beheersbaar houden van de omvang van de Nederlandse reeënpopulatie, de noodzaak van leefgebiedbenadering om aantallen aanrijdingen te verminderen en de rolverdeling tussen de betrokken partijen. Een greep uit de reacties uit de zaal:

- 'Het ree is uitstekend in staat op zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden. We zien (delen van) populaties die zich steeds beter kunnen handhaven in open terrein, terwijl het bos de oorspronkelijke habitat is.'
- 'De leefgebiedbenadering kun je niet afdwingen. Dat zal moeten gebeuren op basis van vrijwilligheid.'
- 'Ook met een groeiende populatie is ingrijpen, d.w.z. afschieten, slechts in een beperkt aantal gevallen noodzakelijk.'
- 'Het nemen van verkeersmaatregelen ter voorkoming van aanrijdingen remt de noodzaak tot ingrijpen niet. Samenwerken is daarom noodzakelijk.'
- 'Er verandert niets voor jachthouders, provincies, FBE's en WBE's als er een leefgebied-coördinator wordt aangesteld.'
- 'De leefgebiedbenadering is dé oplossing voor het verminderen van het aantal aanrijdingen met reeën.'
- 'Provincies kunnen de invulling van het faunabeleid het reeënbeheer overlaten aan die provincie waarin het grootste deel van de WBE is gelegen.'
- 'De FBE is het instrument waar coördinatie en afstemming over het beleid dient plaats te vinden.'
- 'De provincie heeft geen probleem met fauna, alleen de bewoners van de provincie zorgen indirect dat de provincie een probleem heeft.'

Inhoudelijk deskundigen luisteren tijdens de discussie naar elkaars argumenten

Unaniem waren de aanwezigen over:

- 'Als alle partijen hun afspraken nakomen is de populatie reeën in Nederland beheersbaar, ook al nemen de aantallen jaarlijks toe.'
- 'Op de zogenaamde hotspots is reeënbeheer noodzakelijk om verkeersslachtoffers te voorkomen.'
- 'Een ree houdt zich niet aan administratieve grenzen. Daarom is samenwerking tussen de betrokken organisaties op minimaal leefgebiedniveau noodzakelijk.'
- 'Deze samenwerking kun je bevorderen door het aanstellen van een leefgebiedcoördinator, maar er zijn ook andere oplossingen denkbaar.'
- 'Het beheer van reeën is een gedeelde verantwoordelijkheid van o.a. provincies, FBE's en WBE's.'
- 'Coördinatie is essentieel bij het beheer van reeën.'

Vervolgstep

Het VHR dient bij het Faunafonds een verzoek in om de pilot leefgebieden (mede) te financieren. De pilot kan alleen slagen als betrokken partijen in dit leefgebied van te voren op de verschillende te onderscheiden niveaus hun fiat geven om vrijwillig aan dit 3-jarig experiment mee te werken. In het positieve geval is het speerpunt hierbij het aanstellen van een leefgebiedcoördinator. Honorering door Het Faunafonds is mede afhankelijk van de bereidheid van de provincie Utrecht, de provincie Gelderland, de FBE Utrecht en de FBE Gelderland om aan de pilot deel te nemen.

De ochtend werd afgesloten met een lunch. Bij vertrek ontvingen de aanwezigen een tas van VHR met daarin o.a. een CD en het jubileumboek over de toekomst van het ree in Nederland.

De voorzitter van VHR dankt alle aanwezigen voor hun komst en voor ieders bijdrage aan deze geslaagde workshop. Klik hier voor de gecombineerde presentatie van Marien Greep, Rik Schoon, Jan Berkhof en Gerrit Jan Spek.

Voor eventuele vragen over de workshop kunt u contact opnemen met Marien Greep, voorzitter VHR, mgreep@hetnet.nl of 06 – 54702562.

Bijlage deelnemers

Naam	organisatie
Jan Berkhof	Provincie Utrecht
Rob Schuitemaker	Provincie Utrecht
Theo Dikker	Provincie Gelderland
Albert Fopma	Provincie Gelderland
Ronnie Vos	Provincie Groningen
René Steijn	Provincie Zeeland
Harold van Gerrevink	Provincie Overijssel
Roel Hoeve	Provincie Overijssel
Robert Altena	Provincie Drenthe
Diederik van Dullemen	Provincie Drenthe
Peter Venema	Provincie Drenthe
Jan Rosing	FBE Drenthe, Fryslan en Groningen
Laura Schrauwen	FBE Gelderland
Teun Achterkamp	FBE Gelderland
Alfred Melissen	FBE Limburg
Erik Koffeman	FBE Noord-Brabant
Désirée Karelse	FBE Noord-Holland
Louise van Haften	FBE Overijssel
Jeroen Nuissl	FBE Utrecht
Liduin Paree	FBE Zeeland
Lo Polvliet	FBE Zeeland
Mariëtte Huber	FBE Zuid-Holland
Meta Rijks	Staatsbosbeheer
Bart de Haan	Natuurmonumenten
Hugo Spitzen	Utrechts Landschap
Irma Bakkers	Utrechts Landschap
Gerard Wosten	Het Zeeuwse Landschap
Reinier van Elderen	Federatie Particulier Grondbezit
Eric Römers	NOJG
Margriet Montizaan	KNJV
Marien Greep	Vereniging Het Reewild
Rik Schoon	Vereniging Het Reewild
Gijs van Aardenne	Vereniging Het Reewild
Ronald Peltzer	Vereniging Het Reewild
Gerrit Jan Spek	FBE Gelderland
Frans van Bommel	Faunafonds
Henk Revoort	Faunafonds
Jan Schellekens	Faunafonds
Jan Bunnik	FBE Utrecht
Ruud Foppen	Dagvoorzitter
Ed de Heer	Ondersteuning en verslaglegging